

(پیکر) ایستاد هنر

میرزا محمد هادی (آقا هادی)
(فعال در نیمه‌ی دوم سده‌ی دوازدهم ه.ق.)
دکتر یعقوب آژند
(استاد دانشگاه تهران)

سرشناسه: آژند، یعقوب، ۱۳۲۸ -
عنوان و نام پدیدآور: محمدهادی/ یعقوب آژند.
مشخصات نشر: تهران: پیکره، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۴ص: (مصور رنگی).
فروست: گلستان هنر: ۲۱/۲. دبیر مجموعه: علی اصغر میرزایی مهر.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۸-۷۷-۲
وضعیت فهرست نویسی: فہپا
موضوع: محمدهادی اول، قرن ۱۲ ق.
موضوع: نقاشان ایرانی -- قرن ۱۲ ق. -- سرگزشتنامه
Biography -- ۱۸th century -- Iran -- Painters
شابک افزوده: میرزایی مهر، علی اصغر، ۱۳۴۰ -
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۸-۷۷-۲
موضوع: نقاشان ایرانی -- قرن ۱۲ ق. -- سرگزشتنامه
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۲۸-۷۷-۲

گلستان هنر
میرزا محمد هادی (آقاها)
دکتر یعقوب آژند
دبیر مجموعه: دکتر علی میرزایی مهر
گرافیک: مهدیه ابوالحسن
ویراستار: خشایار فہیمی
مترجم بخش انگلیسی: کیانوش معتقدی
چاپ نخست: ۱۳۹۶
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان
ابتوکرافی: نقش سبز - چاپ و صحافی: مینا
نشر پیکره: تهران: خیابان آزادی، ابتدای آذربایجان، پلاک ۱۰۲۴
تلفن: ۶۶۰۲۸۴۲۴ فکس: ۶۶۰۲۸۴۲۴
www.peikarehpub.ir
E-mail: info@peikarehpub.ir

مجموعه‌ی «گلستان هنر» در راستای شناخت و معرفی گذشته‌ی فرهنگی و هنری کشور بزرگ و هنرپرور ایران، ضمن ایجاد می‌کوشد تا با تکیه بر مستندات و تازه‌ترین پژوهش‌های علمی، اطلاعات بدیعی را در معرفی و تحلیل آثار هنرمندان گمنام یا کمتر شناخته شده‌ی هنرهای تجسمی به دست دهد.

ارجاعات دقیق، رعایت یکدستی در شیوه‌ی نگارش، پیراستگی متون و بهره‌مندی از تصاویر باکیفیت از اصولی است که هنرپژوهان ملزم به آن خواهند بود.

فهرست

پیش از هر چیز	۶
سایه روشن زندگی محمدهادی	۹
کارستان هنری محمدهادی	۱۸
مهرزا محمدهادی در یک نگاه	۲۳
پی نوشت و منابع	۲۰

پیش از هر چیز

در فاصله بین سال ۱۲۰۳ تا ۱۲۰۶ ق. به قدرت رسیدند. در این فاصله نخست افشاریه (۱۲۱۸-۱۱۴۸ ه.ق.) و سپس زندیه (۱۲۰۳-۱۶۲۰ ق. به قدرت رسیدند. در این فاصله هفتادساله، چند هنرمند چهارمند، درخشش بسیار جلوه کردند که یکی از آنها میرزا محمد هادی بود. میرزا محمد هادی در کنار محمد صادق و محمد باقر از شاگردان علی ابرف محسوب می‌شد. ارزش آثار و راهجویی‌های هنری ایر سه را می‌توان در قلمروی هنری افشاریه و زندیه باز شناخت. این هنرمندان در حوزه نقاشی لاک‌زیده بودند و تعلق خاطر آن‌ها به این نوع نقاشی، امروزه در آثاری متبلور است که به گونه‌ی قلمدان‌ها، قاب‌آینه‌ها، جاها و حتی تذهیب قطعات خطاطی در مرقعات بازمانده است.

قالب و اسلوب کار میرزا محمد هادی، بیشتر از همه، در گل و مرغ، ری و تذهیب قطعات خطاطی نمایانده شده است. بهره‌گیری از نقوش تزئینی و کاربرد رنگ لاجوردی در متن آثار تذهیبی از خصوصیات سبک اوست. در گل و مرغ سازی، از هر جهت، بر ذهن و ضمیر هنری این دوره، به‌ویژه دوره‌ی قاجار، سایه افکند و قدرت دید و استحکام شیوه در آن‌ها کاملاً پیداست. مهارت و استادی او در گل و مرغ سازی، به دلیل عمر طولانی، خیره‌کننده بود و تا مدت‌ها بر آموزش این هنر،

اثری قاطع داشت و در حقیقت آثار او بود که جنبه‌های ناب هنر نقاشی را برای هنرمندان دوره‌ی قاجار مکشوف نمود.

کمبود منابع و اطلاعات در باب زندگی میرزا محمدهادی، در محور پژوهش سکنه می‌اندازد و بحث را از مدار مطلوب دور می‌کند. به‌ویژه از چه تاکنون درباره‌اش اظهار شده، با قراردادهای ذهنی (نه تاریخی) مستند بوده و شخصیت و سامان زندگی او را بیشتر در ابهام قرار داده است. نکته نده با بهره‌گیری از اطلاعات جسته و گریخته‌ی چند منبع، به‌ویژه رقم‌های او، تلاش کرد تا واقعیت‌های زندگی او را از تشتت و پراکندگی برهانند و به یکپارچگی و وحدت نزدیک سازد؛ البته با این فرضیه که وی برخلاف تصور بعضی از هنرپژوهان، یک تن بیشتر نبوده و عمر طولانی یافته و تا دهه‌های نخستین دوره‌ی قاجار در قید حیات بوده است. منبع و مقام زندگی او از شاگردی در دوره‌ی افشاریه شروع شده و به مهارت و پختگی در دوره‌ی زندیه رسیده و در دوره‌ی قاجاریه در بختگی و زندگی، مفهومی ملموس و زنده پیدا کرده است.

ی. آژند

زمستان ۱۳۹۳